30196-864 Urgentie ontbossingsproject Zuid-Papua

Nr. VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG
Vastgesteld……..

De vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over de reactie van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op de brief van de Stichting Samenwerkende Organisaties voor West Papua (SOWP) met betrekking tot urgentie ontbossingsproject Zuid-Papua d.d. 4 september 2026

De op 7 oktober 2026 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de minister bij brief van … toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

Voorzitter van de commissie,
Den Hollander

Griffier van de commissie,
Van der Leeden

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
Inbreng VVD-fractie

II Antwoord / Reactie van de minister
III Volledige agenda

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de SOWP met betrekking tot urgentie ontbossingsproject Zuid-Papua en de reactie van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op verzoek van de commissie hierop. Deze leden hebben hiertoe de volgende vragen en opmerkingen.
In de beantwoording van schriftelijke vragen van het lid Ceder over het bezoek van de Indonesische president aan Nederland en mensenrechtenschendingen in West-Papoea van 30 september 2025, geeft de minister van Buitenlandse Zaken aan de mensenrechtensituatie op verschillende niveaus te bespreken met Indonesië. Kunt u van Buitenlandse Handel en

Ontwikkelingssamenwerking aangeven of u hierin ook een verantwoordelijkheid voor uzelf ziet? En als het antwoord op die vraag ja is tot welke concrete resultaten hebben deze gesprekken dan tot nu toe geleid? Worden bij deze gesprekken mensenrechten en handel aan elkaar gekoppeld of juist los van elkaar behandeld?

1. **Antwoord van het kabinet**

Zoals ook is aangegeven in de beantwoording van de vragen van het lid Ceder over het bezoek van de Indonesische president aan Nederland en mensenrechtenschendingen in West-Papoea van 30 september 2025[1], wordt de mensenrechtensituatie besproken in bilateraal, EU- en multilateraal verband. De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking ziet hier ook een eigen verantwoordelijkheid in. De Nederlandse mensenrechteninzet heeft geleid tot blijvende aandacht voor mensenrechten in de bilaterale dialoog, onder meer via gesprekken met overheid en maatschappelijke organisaties, en via steun aan mensenrechtenprogramma's in Indonesië.
In deze dialoog wordt benadrukt dat een voorspelbare rechtsstaat en respect voor mensenrechten randvoorwaarden zijn voor duurzame economische samenwerking. Ook brengt Nederland internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) onder de aandacht bij zowel het Nederlandse bedrijfsleven als in gesprekken met Indonesië. Tegelijkertijd worden mensenrechten ook op eigen inhoudelijke merites in politieke en diplomatieke kanalen besproken.

De leden van de VVD-fractie hechten daarnaast aan een goede handelsrelatie tussen Nederland en Indonesië. Mede in het licht van de veranderende geopolitieke situatie in de wereld, zien deze leden Indonesië als belangrijke partner. Hoe kijkt u hiernaar? Kunt u aangeven welke mogelijkheden u ziet om de handelsrelaties tussen Nederland en Indonesië uit te bouwen of te versterken? Ziet u ten aanzien van kritieke grondstoffen mogelijkheden om de Europese afhankelijkheid af te bouwen door de relatie met Indonesië te intensiveren?

2. **Antwoord van het kabinet**

Het kabinet onderschrijft het belang van een sterke handelsrelatie met Indonesië. Als belangrijke regionale speler met een groeiende economie biedt Indonesië grote kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven. Nederland onderhoudt reeds een brede economische relatie met Indonesië, met nauwe samenwerking op onder meer waterbeheer, landbouw, maritiem, energie en gezondheidszorg.

Het kabinet zet zich actief in om deze relatie verder te versterken. Een belangrijke stap is de afronding van de onderhandelingen over het handelsakkoord tussen de EU en Indonesië (CEPA) en het investeringsbeschermingsakkoord (IPA) in september 2025. Na ondertekening en afronding van de vereiste goedkeuringsprocedures zullen deze akkoorden de wederzijdse markttoegang verbeteren, handelsbelemmeringen verminderen en investeerders meer zekerheid bieden. Ook zijn tijdens de economische missie in juni

[1] Kamerstuk 2025D41814 d.d. 30 september 2025

2025 achttien overeenkomsten ondertekend, met een potentiële waarde van 650 miljoen euro. Daarnaast heeft Invest International met Indonesië een overeenkomst gesloten waarmee maximaal 300 miljoen euro aan subsidies en leningen beschikbaar wordt gesteld voor infrastructuurprojecten. Om de brede bilaterale betrekkingen, waaronder de economische samenwerking, verder te versterken vinden er regelmatig bilaterale bezoeken door bewindspersonen plaats.

Het kabinet erkent dat Indonesië een belangrijke speler is op de mondiale grondstoffenmarkt. De samenwerking met Indonesië op grondstoffen zal primair moeten plaatsvinden in EU-verband, gezien de positie van het Nederlandse bedrijven in de grondstoffenketens, zoals toegelicht in de Kamerbrief Kabinetsinzet Nationale grondstoffenstrategie.[2] Op die manier kan meer impact worden gegenereerd op de leveringszekerheid voor zowel Nederland als Europa en wordt maximaal bijgedragen aan de Europese diversificatieagenda en het verminderen van risicovolle strategische afhankelijkheden. In de relatie met Indonesië gebeurt dit binnen de bandbreedte van het handelsakkoord tussen de EU en Indonesië (CEPA). Dit akkoord biedt kansen om bij te dragen aan weerbare en voorspelbare toeleveringsketens voor kritieke grondstoffen.[3]

Via partners versterkt Nederland bovendien verantwoorde grondstoffenketens. Zo werkt CNV Internationaal, onder het Vakbondsmedefinancieringsprogramma, aan het verbeteren van arbeidsrechten in de nikkelmijnbouw in Indonesië. Deze inzet is essentieel om te voorkomen dat de winning en verwerking van kritieke grondstoffen ten koste gaat van natuur en lokale gemeenschappen.

De leden van de VVD-fractie maken zich zorgen over de zogenoemde ‘palmolieruzie’ van april jongstleden en de bredere gevolgen hiervan. Indonesië heeft gedreigd met tegenmaatregelen zoals importheffingen, ook bijvoorbeeld op zuivel. Deze maatregelen kunnen in het bijzonder Nederlandse bedrijven, waarbij de Nederlandse export van goederen op jaarbasis ongeveer een miljard euro bedraagt, hard raken. Kunt u toelichten wat u doet om de Nederlandse olie- en vettensector te beschermen?

3. Antwoord van het kabinet

Er is veelvuldig contact met de Nederlandse brancheverenigingen van de olie- en vettensector om te zorgen dat signaleringen van dergelijke praktijken tijdig binnenkomen. Indien de omstandigheden daarom vragen, wordt contact gezocht met Indonesië of met de Europese Commissie om Indonesië hierop aan te spreken. Mocht dat niet tot een oplossing leiden, zijn de gebruikelijke sporen beschikbaar onder het WTO-recht en het handelsakkoord. Dat is op het moment niet aan de orde.

---

[2] Kamerstuk 32 852, nr. 426, Kamerbrief Kabinetsinzet Nationale Grondstoffenstrategie, 7 juli 2026.

[3] Kamerstuk 22 112, nr. 4449. Naar verwachting wordt CEPA per 1 januari 2027 voorlopig toegepast.

Tenslotte nadert de onderhandeling over het handelsakkoord met Indonesië de finale fase. Kunt u aangeven of u verwacht dat de Raad en het Europees Parlement voor 1 januari 2027 zullen instemmen met het verdrag en wat u eraan doet om dit zeker te stellen?

4. Antwoord van het kabinet

Volgens de huidige planning zal de Raad in november van dit jaar met het verdrag instemmen, en zal het Europees Parlement dit in december doen. De verwachting is dus dat instemming en ook ondertekening van zowel de *Comprehensive Economic Partnership Agreement* (CEPA) als de *Investment Protection Agreement* (IPA) voor 1 januari 2027 afgerond zijn. Omdat deze tijdlijn te kort is om inwerkingtreding op 1 januari 2027 te realiseren, zal het kabinet instemmen met het voorstel tot voorlopige toepassing van beide akkoorden vanaf 1 januari 2027.[4] Zo wordt voorkomen dat de handel met Indonesië geraakt wordt door het wegvallen van de tariefpreferenties die Indonesië nu nog geniet onder het Algemeen Preferentieel Stelsel (APS). Deze preferenties zullen op 1 januari 2027 aflopen, omdat Indonesië drie opeenvolgende jaren geclassificeerd is als hogermiddeninkomensland en daarmee niet langer onder het APS valt.

II. Antwoord / Reactie van de minister

III. Volledige agenda

Afschrift van de reactie van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op de brief van de SOWP met betrekking tot urgentie ontbossingsproject Zuid-Papua
Brief regering d.d. 4 september 2026 minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, S.W. Sjoerdsma

[4] Voortgangsrapportage handelsakkoorden oktober 2026, bijlage bij Kamerstuk 21 501-02, nr. 3493 d.d. 1 oktober 2026